

UCHWAŁA NR .../.../2026
RADY GMINY WOJCIECHÓW

z dnia 2026 r.

w sprawie nadania Kapeli Wojciechowskiej tytułu honorowego
„Zasłużony dla Gminy Wojciechów”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 14 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 662) oraz Regulaminu nadawania tytułu honorowego „Zasłużony dla Gminy Wojciechów”, przyjętego uchwałą Nr XXX/180/26 Rady Gminy Wojciechów z dnia 29 maja 2026 r., Rada Gminy Wojciechów uchwala, co następuje:

§ 1.

Nadaje się Kapeli Wojciechowskiej tytuł honorowy „Zasłużony dla Gminy Wojciechów”.

§ 2.

Tytuł nadaje się w uznaniu wybitnych, wieloletnich zasług Kapeli Wojciechowskiej dla zachowania, rozwoju i promocji dziedzictwa kulturowego Gminy Wojciechów, ze szczególnym uwzględnieniem niemal stuletniej działalności artystycznej, społecznej, edukacyjnej i promocyjnej na rzecz lokalnej wspólnoty samorządowej.

§ 3.

Uroczyste wręczenie aktu nadania tytułu nastąpi podczas sesji Rady Gminy Wojciechów albo podczas innej uroczystości gminnej o szczególnym znaczeniu dla wspólnoty lokalnej.

§ 4.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wojciechów.

§ 5.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy Wojciechów

.....

UZASADNIENIE

do projektu uchwały Rady Gminy Wojciechów w sprawie nadania Kapeli Wojciechowskiej tytułu honorowego „Zasłużony dla Gminy Wojciechów”

1. Przedmiot projektu uchwały i podstawa jego przygotowania

Przedmiotem projektu uchwały jest nadanie Kapeli Wojciechowskiej tytułu honorowego „Zasłużony dla Gminy Wojciechów”. Projekt został przygotowany w związku z wnioskiem Komisji Oświaty, Kultury, Zdrowia i Spraw Społecznych Rady Gminy Wojciechów, działającej w składzie wskazanym we wniosku: Jarosław Zubrzycki – Przewodniczący Komisji, Beata Bartoszcze – Zastępca Przewodniczącego Komisji oraz członkowie Komisji: Bogusława Grzelak, Tomasz Madej, Daniel Walkiewicz i Anna Zabiegła.

Wniosek dotyczy podmiotu, którego dorobek wykracza poza zwykłą, bieżącą działalność kulturalną. Kapela Wojciechowska jest zespołem o utrwalonej pozycji w historii Gminy Wojciechów, stanowiącym ważny element lokalnej tożsamości, tradycji oraz pamięci zbiorowej mieszkańców. Wskazane we wniosku osiągnięcia mają charakter wieloletni, udokumentowany i powszechnie rozpoznawalny w środowisku lokalnym, regionalnym oraz ogólnopolskim.

Podjęcie uchwały mieści się w kompetencji Rady Gminy Wojciechów do nadawania wyróżnień honorowych osobom i podmiotom szczególnie zasłużonym dla wspólnoty samorządowej. Uchwała ma charakter indywidualny, dotyczy konkretnego kandydata i stanowi wyraz uznania organu stanowiącego gminy dla działalności prowadzonej przez Kapelę Wojciechowską na rzecz Gminy Wojciechów.

2. Charakterystyka Kapeli Wojciechowskiej

Kapela Wojciechowska powstała w 1926 roku jako niewielki, dwuosobowy zespół grający na skrzypcach i bębenku. Z czasem zespół rozszerzał skład instrumentalny, rozwijał repertuar oraz doskonalił umiejętności wykonawcze. Szczególne znaczenie dla rozwoju muzycznego Kapeli miała nauka nut pod okiem miejscowego organisty w latach trzydziestych XX wieku. Już w początkowym okresie działalności muzycanci grali na weselach, potańcówkach i uroczystościach lokalnych, zdobywając coraz większą popularność w regionie.

Kapela przetrwała trudny okres wojenny i powojenny, zachowując ciągłość działalności mimo zmieniających się warunków społecznych, politycznych i kulturowych. Po II wojnie światowej zespół dostosował się do nowych realiów życia publicznego, uczestnicząc w wydarzeniach lokalnych, gminnych, powiatowych i wojewódzkich. W latach sześćdziesiątych, kiedy tradycyjne kapele ludowe zaczęły konkurować z nowoczesnymi zespołami muzycznymi, Kapela Wojciechowska pozostała wierna tradycyjnemu stylowi i repertuarowi, co dziś stanowi jedną z jej najważniejszych wartości.

Działalność Kapeli jest przykładem ciągłości międzypokoleniowego przekazu kultury. Przez kolejne dekady zespół nie tylko wykonywał muzykę ludową, ale również utrwalał lokalne wzorce wykonawcze, charakterystyczne melodie, instrumentarium i sposób muzykowania właściwy dla

Wojciechowa oraz okolic. Dzięki temu stał się żywym nośnikiem niematerialnego dziedzictwa kulturowego gminy.

3. Zasługi dla zachowania dziedzictwa kulturowego

Repertuar Kapeli Wojciechowskiej obejmuje muzykę charakterystyczną dla Wojciechowa i okolic, w szczególności oberki, polki, walce, marsze i podróżniaki. Wśród utworów lokalnych wskazanych we wniosku znajdują się m.in. „Walc Wojciechowski”, „Polka spod Wieży”, „Oberek Stacha” oraz „Walc Wanika”. Utwory te są szczególnym elementem lokalnej tradycji muzycznej, a ich zachowanie i popularyzacja bez działalności Wojciechowskich Muzykantów mogłyby zostać bezpowrotnie utracone dla regionalnego krajobrazu kulturowego.

Kapela Wojciechowska od lat pełni funkcję strażnika lokalnej tradycji. Jej dorobek obejmuje zarówno działalność artystyczną, jak i udział w wydarzeniach obrzędowych, społecznych, religijnych, patriotycznych i samorządowych. Zespół współtworzył oprawę muzyczną uroczystości gminnych, dożynek powiatowych i wojewódzkich, uroczystości kościelnych, wydarzeń folklorystycznych oraz spotkań integrujących mieszkańców.

Znaczenie działalności Kapeli polega nie tylko na wykonywaniu utworów, ale również na utrwalaniu wzorców kultury ludowej w ich autentycznej formie. W czasach, w których wiele dawnych tradycji zanika albo ulega uproszczeniu, zachowanie oryginalnego charakteru muzyki ludowej ma szczególną wartość społeczną, edukacyjną i historyczną. Kapela Wojciechowska przez lata udowodniała, że tradycja może pozostawać żywa, obecna i zrozumiała dla kolejnych pokoleń mieszkańców.

4. Promocja Gminy Wojciechów w kraju i za granicą

Kapela Wojciechowska jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych ambasadorów kultury Gminy Wojciechów. Poprzez występy sceniczne, udział w festiwalach, przeglądach, dożynkach, konkursach i wydarzeniach promocyjnych zespół wielokrotnie reprezentował Gminę Wojciechów, Powiat Lubelski oraz Województwo Lubelskie. Występy Kapeli przyczyniały się do budowania pozytywnego wizerunku gminy jako miejsca szanującego tradycję, kulturę ludową i lokalne dziedzictwo.

Z dokumentacji wskazanej we wniosku wynika, że Kapela koncertowała nie tylko na scenach krajowych, ale również za granicą, m.in. w Austrii, Francji, Niemczech, Mołdawii i na Litwie. Występy zagraniczne miały szczególne znaczenie promocyjne, ponieważ prezentowały kulturę ludową Lubelszczyzny poza granicami kraju, a jednocześnie utrwały nazwę Wojciechowa w świadomości odbiorców zewnętrznych.

Działalność promocyjna Kapeli obejmuje również udział w wydarzeniach o randze państwowej i ogólnopolskiej, w tym w Dożynkach Prezydenckich w Spale w 2013 roku oraz w Dożynkach Prezydenckich w Warszawie w 2021 roku, podczas których Kapela reprezentowała Województwo Lubelskie. Udział w tego rodzaju wydarzeniach jest szczególnym wyróżnieniem i potwierdza wysoki poziom artystyczny zespołu oraz jego znaczenie dla kultury regionalnej.

5. Udokumentowany dorobek artystyczny i najważniejsze osiągnięcia

Kapela Wojciechowska posiada bogaty dorobek artystyczny potwierdzony licznymi nagrodami, wyróżnieniami, dyplomami i odznaczeniami. Wśród najważniejszych osiągnięć wskazanych we wniosku znajdują się sukcesy w Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym, w tym zdobycie Brązowej Baszty w 1978 roku, Srebrnej Baszty w 1979 roku oraz Złotej Baszty w 1986 roku. Są to wyróżnienia o szczególnym znaczeniu dla środowiska twórców ludowych i folklorystycznych.

Dorobek Kapeli obejmuje także udział w wydarzeniach artystycznych i promocyjnych o różnym zasięgu, m.in. nagrania, trasy koncertowe, występy zagraniczne, koncert w Senacie Rzeczypospolitej Polskiej, udział w Dniach Kultury Polskiej w Mołdawii oraz udział w Festiwalu Folkloru Instrumentalnego na Litwie. W 1982 roku Kapela uczestniczyła w zdjęciach do telewizyjnego filmu fabularnego „Ojcowizna”, realizowanego przez Franciszka Trzeciaka w Gminie Wojciechów, co stanowi dodatkowe potwierdzenie jej rozpoznawalności i znaczenia kulturowego.

Kapela otrzymała liczne nagrody i odznaczenia, w tym m.in. Nagrodę im. Oskara Kolberga, Odznakę „Zasłużony Działacz Kultury”, Odznakę Honorową „Zasłużony dla Kultury Polskiej”, Nagrodę Kulturalną Województwa Lubelskiego, Medal Pamiątkowy Województwa Lubelskiego za szczególne zasługi dla rozwoju województwa, a także dyplomy uznania z okazji jubileuszu 90-lecia działalności. Wyróżnienia te wskazują, że zasługi Kapeli zostały dostrzeżone nie tylko lokalnie, lecz również przez instytucje kultury i organy szczebla wojewódzkiego oraz państwowego.

Na podkreślenie zasługuje również członkostwo zbiorowe Kapeli Wojciechowskiej w Stowarzyszeniu Twórców Ludowych od 1984 roku. Członkostwo to potwierdza przynależność zespołu do środowiska twórców ludowych oraz jego trwałą pozycję wśród podmiotów zajmujących się ochroną, upowszechnianiem i dokumentowaniem tradycyjnej kultury ludowej.

6. Znaczenie społeczne i edukacyjne działalności Kapeli

Kapela Wojciechowska od wielu lat towarzyszy zespołom działającym na terenie Gminy Wojciechów, w tym zespołom śpiewaczym i tanecznym. Szczególnie istotna jest jej rola w oprawie muzycznej przedstawień obrzędowych oraz wydarzeń związanych z lokalną tradycją. Dzięki akompaniamentowi Kapeli możliwe było prezentowanie form scenicznych zakorzenionych w kulturze ludowej regionu, w tym widowisk, tańców i obrzędów.

Kapela współtworzyła sukcesy zespołów działających przy społeczności lokalnej, w tym sukcesy odnoszone w konkursach tradycyjnego tańca ludowego. Współpraca Kapeli z innymi grupami artystycznymi pozwalała zachować pełny, żywy charakter tradycji, w której muzyka, taniec, strój, słowo i obrzęd tworzą spójną całość.

Działalność Kapeli ma także wymiar edukacyjny. Występy zespołu pozwalają mieszkańcom, dzieciom i młodzieży poznawać tradycyjną muzykę, dawne instrumentarium, lokalne melodie oraz historię gminy. W ten sposób Kapela wspiera wychowanie regionalne i budowanie więzi z miejscem pochodzenia. Jest to szczególnie ważne w kontekście ochrony dziedzictwa niematerialnego, które może przetrwać jedynie wtedy, gdy jest przekazywane, wykonywane i rozumiane przez kolejne pokolenia.

7. Utrwalenie dorobku i znaczenie dla pamięci lokalnej

Dorobek Kapeli Wojciechowskiej został utrwalony w nagraniach archiwalnych, w tym m.in. w Polskim Radiu, Radiu Lublin, Instytucie Sztuki Polskiej Akademii Nauk oraz Muzeum Wsi Lubelskiej. Utrwalenie nagrań ma szczególną wartość dokumentacyjną, ponieważ pozwala zachować dla przyszłych pokoleń autentyczne brzmienie lokalnej muzyki ludowej oraz sposób jej wykonywania.

Ważnym elementem dokumentującym historię i dorobek zespołu jest publikacja „Z podróźnikami przez pokolenia. Monografia Kapeli Wojciechowskiej”. Publikacja ta potwierdza, że działalność Kapeli stała się przedmiotem opracowania o charakterze dokumentacyjnym i regionalnym, a jej historia ma znaczenie nie tylko jako działalność artystyczna, ale również jako element historii lokalnej wspólnoty.

Kapela Wojciechowska stanowi trwały znak rozpoznawczy Gminy Wojciechów. Jej historia, stroje, repertuar i obecność podczas najważniejszych uroczystości składają się na pamięć lokalną mieszkańców. Zespół jest utożsamiany z Wojciechowem i od wielu lat wzmacnia poczucie dumy mieszkańców z dziedzictwa kulturowego gminy.

8. Spełnienie przesłanek do nadania tytułu

Analiza wniosku prowadzi do wniosku, że Kapela Wojciechowska spełnia przesłanki do nadania tytułu honorowego „Zasłużony dla Gminy Wojciechów”. Zespół posiada wybitne zasługi w zakresie ochrony i upowszechniania kultury ludowej, promocji gminy, działalności artystycznej, społecznej i edukacyjnej. Zasługi te mają charakter trwały, wieloletni, udokumentowany i powszechnie uznany.

Istotne jest również to, że działalność Kapeli nie ogranicza się do jednorazowego osiągnięcia lub krótkiego okresu aktywności. Jest to dorobek niemal stuletni, obejmujący kilka pokoleń muzyków, liczne występy, nagrania, wyróżnienia, udział w wydarzeniach o zasięgu lokalnym, wojewódzkim, krajowym i międzynarodowym oraz nieprzerwane wspieranie życia kulturalnego Gminy Wojciechów.

Przyznanie tytułu ma znaczenie symboliczne i wspólnotowe. Jest wyrazem szacunku wobec dorobku Kapeli, ale także podziękowaniem dla wszystkich osób, które przez kolejne dekady współtworzyły jej historię. Nadanie tytułu honorowego będzie również ważnym sygnałem, że Gmina Wojciechów docenia własne dziedzictwo, wspiera lokalnych twórców oraz traktuje kulturę jako istotny element rozwoju wspólnoty samorządowej.

9. Konkluzja

Mając na uwadze całokształt działalności Kapeli Wojciechowskiej, jej niemal stuletnią historię, wybitne osiągnięcia artystyczne, liczne nagrody i wyróżnienia, trwały wkład w zachowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz znaczący udział w promocji Gminy Wojciechów, należy uznać, że nadanie tytułu „Zasłużony dla Gminy Wojciechów” jest w pełni uzasadnione.

Projekt uchwały realizuje cel, jakim jest publiczne uhonorowanie podmiotu szczególnie zasłużonego dla lokalnej wspólnoty. Nadanie tytułu Kapeli Wojciechowskiej będzie wyrazem najwyższego uznania Rady Gminy Wojciechów dla jej dorobku oraz podkreśleniem znaczenia kultury ludowej jako trwałego elementu tożsamości Gminy Wojciechów.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

ZAŁĄCZNIK INFORMACYJNY

Syntetyczny wykaz wybranych osiągnięć Kapeli Wojciechowskiej wynikających z wniosku

Rok / okres	Wydarzenie / wyróżnienie
1926	Powstanie Kapeli Wojciechowskiej jako zespołu wykonującego muzykę ludową regionu.
1978	Brązowa Baszta – III miejsce podczas Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym.
1979	Srebrna Baszta – II miejsce podczas Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym.
1982	Udział w zdjęciach do telewizyjnego filmu fabularnego „Ojcowizna” realizowanego w Gminie Wojciechów.
1984	Akt nadania członkostwa zbiorowego w Stowarzyszeniu Twórców Ludowych.
1986	Złota Baszta – I miejsce podczas Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym; odznaka „Za zasługi dla Lubelszczyzny”.
1987	Nagroda im. Oskara Kolberga przyznana przez Ministra Kultury i Sztuki.
1989	Trasa koncertowa w Austrii, w tym występy w Biberach, Haag oraz w Muzeum Sztuki Ludowej w Wiedniu.
1991	Udział w Festiwalu Kultury Polskiej w Ardenach we Francji oraz trasa koncertowa we Francji.
1992	Koncerty w Kościele w Düsseldorfie w Niemczech.
1993	Udział w światowym festiwalu zespołów młodzieżowych i ludowych w Niemczech; realizacja filmu o Kapeli Wojciechowskiej emitowanego w II programie TVP.
1996	Koncert podczas spotkania noworocznego w Senacie Rzeczypospolitej Polskiej.
1997	Udział w Dniach Kultury Polskiej w Mołdawii; I miejsce w Wojewódzkim Przeglądzie Twórczości Artystycznej Wsi.
2001	Udział w Festiwalu Folkloru Instrumentalnego na Litwie.
2007	Medal Pamiątkowy Województwa Lubelskiego za szczególne zasługi dla rozwoju Województwa Lubelskiego.
2008	Nagroda Kulturalna Województwa Lubelskiego.
2014	Odznaka Honorowa „Zasłużony dla Kultury Polskiej”.
2016	Dyplomy uznania z okazji jubileuszu 90-lecia istnienia i działalności Kapeli.
2021	Reprezentowanie Województwa Lubelskiego podczas Dożynek Prezydenckich w Warszawie.

2024	II nagroda w kategorii „Najlepszy Zespół Powiatu Lubelskiego”.
2025/2026	I miejsce w konkursie „Diamenty Kultury Województwa Lubelskiego 2025” w kategorii „Twórczość artystyczna”.